

КОГНІТИВНА ДИСФУНКЦІЯ ТА ПОРУШЕННЯ ПСИХО-ЕМОЦІЙНОГО СТАНУ У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНІ ВІРУСНІ ГЕПАТИТИ

Чайка І. С.

Науковий керівник – Чемич М. Д.

Сумський державний університет, кафедра інфекційних хвороб з епідеміологією

Актуальність теми. Когнітивні функції відносяться до найскладніших, що виконує головний мозок. Завдяки їм відбувається процес раціонального пізнання світу. Когнітивні порушення проявляються порушенням пам'яті, мови, рахунку, просторово-часової орієнтації, зниження здатності до абстрактного мислення. Наявність навіть легких когнітивних розладів значно погіршують якість життя, призводять до дезадаптації пацієнта у професійній та соціально-побутовій сферах. У хворих з когнітивною дисфункцією, у тому числі помірною, відмічається підвищена смертність. Третина пацієнтів з помірними когнітивними розладами за 6-річний період спостережень помирають [О. С. Левін, 2009]. Враховуючи той факт, що більшість форм первинного інфікування вірусами гепатитів перебігає без будь-яких клінічних ознак, приблизно у 80 % хворих його вперше діагностують на стадії хронічного процесу. Одним з основних ускладнень даної патології є ураження центральної нервової системи з розвитком порушень різного ступеня тяжкості. Виявлення когнітивних порушень має важливе практичне значення і є основою для більш детального соматичного обстеження пацієнта і подальшого проведення терапії.

Мета роботи. Вивчити вплив хронічних вірусних гепатитів на розвиток когнітивної дисфункції та можливості її попередження.

Матеріали та методи. Обстежено 47 хворих на ХВГ у віці ($44,0 \pm 1,06$) року, з імовірною тривалістю захворювання ($5,0 \pm 0,3$) року. З них 15 жінок і 34 чоловіків. Для верифікації ХВГ здійснено клініко-лабораторне обстеження пацієнтів (фізикальне, загально-клінічне, біохімічне, молекулярно-генетичне та морфологічне дослідження). Когнітивні порушення встановлювали за допомогою нейропсихологічного дослідження – тест Mini-Mental State Examination (MMSE); нейропсихологічних тестів – тести малювання годинника, на запам'ятовування 5-ти слів, вербальних асоціацій (ТВА); шкали загальних порушень (GDS) та депресії Гамільтона (ШДГ).

Результати. Усі хворі відмічають погіршення пам'яті та порушення концентрації уваги (ТВА ($10,0 \pm 0,53$) балів, GDS ($2,30 \pm 1,41$) ст., 68 % – порушення різних фаз сну, 23 % – погіршення апетиту та нудоту. Депресивні розлади середнього ступеня встановлено – у 37 %, легкого – у 49 % хворих, у 18 % – втрата зацікавленості до повсякденних справ, песимістичний настрій. 72 % обстежених мають ознаки астенії – підвищена втомлюваність, нестійкий настрій, втрата здатності до тривалого розумового і фізичного напруження, непереносимість гучних звуків, яскравого світла, різких запахів. Пацієнти, що вказують на наявний токсичний фактор (13 осіб), а саме алкоголь та вживання наркотичних засобів, не критичні до свого стану, мають гірші показники швидких нейропсихологічних тестів (ТВА ($9,0 \pm 0,80$) балів; GDS ($3,0 \pm 0,06$) ст.), загальмовані під час розмови. Встановлено прямий кореляційний зв'язок середньої сили залежності виразності порушень MMSE від терміну захворювання ($r = 0,350$) та наявності додаткового токсичного фактора ($r = 0,541$). На тлі базисної терапії за даними ШДГ спостерігається позитивна клінічна динаміка ($r = 0,85$). Показники результатів інших швидких тестів на індекс когнітивної функції при поступленні і після проведення базисної терапії не мають суттєвих відмінностей (ТВА ($10,0 \pm 0,58$) балів; GDS ($2,10 \pm 1,42$) ст.), проте пацієнти відмічають покращення сну і психо-емоційного стану загалом.

Висновок. Для всіх хворих на ХВГ характерні когнітивні розлади різного ступеня тяжкості. Встановлена пряма залежність психо-неврологічного стану від тривалості хвороби і наявності в анамнезі токсичного фактора. Базисна терапія не приводила до покращення стану когнітивної діяльності. Проведені дослідження доводять необхідність більш детального вивчення когнітивної функції у пацієнтів з ХВГ і вирішення питання щодо призначення специфічної терапії та консультації спеціалістів з метою подальшого діагностичного пошуку.